

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Šiaulių universitetas
SOCIALINĖ PEDAGOGIKA
PROGRAMOS (621X16002)
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: Prof. dr. Irena Zaleskienė

Prof. dr. Ilona Klanienė

Grupės nariai: Edita Dulkinienė

Audronė Vareikytė

Tomas Petryla

Išvados parengtos lietuvių kalba
Report language - Lithuanian

Vilnius
2014

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Socialinė pedagogika
Valstybinis kodas	621X16002
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Pedagogika, Socialinė pedagogika.
Studijų programos rūšis	universitetinės studijos
Studijų pakopa	antroji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (2 metai), iššęstinė (2,5 metų)
Studijų programos apimtis kreditais	120
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Socialinės pedagogikos magistras
Studijų programos įregistravimo data	2008 m. rugsėjo 1 d.

TURINYS

I. ĮŽANGA	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	4
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	4
2.2. Programos sandara	6
2.3. Personalias	10
2.4. Materialieji ištekliai.....	12
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	13
2.6. Programos vadyba.....	15
III. REKOMENDACIJOS.....	16
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	18

I. ĮŽANGA

Antros studijų pakopos studijų programa *Socialinė pedagogika* (toliau – Programa) realizuojama Šiaulių universiteto Socialinės gerovės ir negalės studijų fakultete. Paskutinį kartą Programos išorinis tarptautinis vertinimas atliktas 2010 metais. Programa buvo akredituota trejiems metams.

2014 m. vasario-balandžio mėn. išorinį Programos vertinimą atliko Studijų kokybės vertinimo (toliau-SKVC) suformuota darbo grupė: prof. Irena Zaleskienė (grupės vadovė), prof. Ilona Klanienė, Edita Dulkinienė, Audronė Vareikytė (soc. partnerių atstovė), Tomas Petryla (studentų atstovas). Grupės darbą koordinavo SKVC vyriausioji specialistė Aušra Leskukaitė.

Programos savianalizės suvestinė su priedais ekspertų grupei buvo pateikta vasario mėnesį. Grupės nariai pasiskirstę užduotis pradėjo vertinimą nuo savianalizės suvestinės ir jos priedų nagrinėjimo. Vertinant Programą, vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir normatyviniais teisės aktais, SKVC direktoriaus 2010 m. gruodžio 20 d. (Įsakymas Nr. 1-01-162) paskelbta „Vykdomų studijų programų vertinimo metodika“ (toliau – Metodika), kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais. Prieš vizitą į universitetą, ekspertai parengė pirmines Programos vertinimo išvadas ir suformulavo klausimus, padėsiančius išsiaiškinti kilusius neaiškumus bei patikslinti kai kuriuos vertinimo aspektus.

Ekspertų grupės vizitas į Šiaulių universitetą vyko 2014 m. kovo 13 d. Galutinės vertinimo išvados parengtos apžiūrėjus Programos įgyvendinimui skirtą materialiąją bazę, išnagrinėjus vizito metu pateiktus dokumentus, metodinę medžiagą ir gautą informaciją iš susitikimų su Šiaulių universiteto Socialinės gerovės ir negalės studijų fakulteto administracija, savianalizės suvestinės rengimo grupe, dėstytojais, studentais, absolventais ir darbdaviais.

Vizito metu ekspertų grupei buvo sudarytos tinkamos darbo sąlygos. Susitikimai vyko draugiškoje, darbingoje aplinkoje, kas lėmė konstruktyvų ekspertų ir universiteto bendruomenės narių bendravimą.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Programa atitinka universitetinėms antrosios studijų pakopos studijoms ir VII kvalifikacijų lygmeniui keliamus reikalavimus. Ji nukreipta į „*aukštos profesinės kvalifikacijos specialistų rengimą tarpkryptinei socialinei pedagoginei ir socioeducacinių projektų rengimo ir koordinavimo veiklai švietimo ir ugdymo bei kitose socialinę edukacinę pagalbą teikiančiose*

institucijose, reikalaujančiose ekspertinio naujausių žinių vertinimo ir kūrybiško tyrimų rezultatų taikymo mikro ir makro lygmenyse, užtikrinant švietimo pagalbos veiksmingumą ir prieinamumą“ (Savianalizės suvestinė, p. 6).

Savianalizės suvestinėje, kaip ir susitikimuose su administracijos atstovais, savianalizės suvestinės rengėjais ir dėstytojais buvo pristatomas Programos išskirtinumas, akcentuojant „*specializaciją Socioeducacinių projektų koordinavimas*“ (Savianalizės suvestinė, p. 6). Ekspertų nuomone, Programos rengėjų ir vykdytojų sprendimas magistro studijų programoje apsiriboti „*Socioeducacinių projektų koordinavimu*“ yra pernelyg siauras ir nutolsta nuo magistro programos paskirties. Juo labiau, kad kita alternatyva magistrantams studijų metu nesiūloma.

Programos tikslas ir rezultatai, atsižvelgiant į ankstesnio tarptautinio išorinio vertinimo rekomendacijas, buvo pakeisti ir sukonkretinti. Tikslas dabar formuluojamas taip: „*Parengti aukštos profesinės kompetencijos socialinio ugdymo specialistus, kurie integruodami fundamentaliųjų ir taikomųjų mokslų žinias bei identifikuodami asmens, grupės, bendruomenės socioeducacinius poreikius, parengtų teoriškai pagrįstas ir sudėtingose situacijose pritaikomas programas ir projektus, užtikrinančius socialinio ugdymo ir švietimo pagalbos veiksmingumą*“ (Savianalizės suvestinė, p. 6). Atkreipiame dėmesį, jog šiame fakultete realizuojama ir pirmosios pakopos *Socialinės pedagogikos* studijų programa, kurią analizavo ta pati ekspertų grupė ir nustatė, kad pirmosios pakopos *Socialinės pedagogikos* studijų programos tikslas yra tiesiog identiškas aukščiau cituotam: „*Parengti aukštos profesinės kvalifikacijos socialinio ugdymo specialistus, kurie užtikrins vaiko saugumą bei jo teisę į veiksmingą ugdymą(si), disponuodami nuolat atnaujinamomis dalykinėmis žiniomis, bendradarbiaudami ir konsultuodami ugdymosi proceso dalyvius, vadovaujantis humanistinėmis egzistencinėmis vertybinėmis nuostatomis, taip didinant švietimo pagalbos veiksmingumą*“ (Bakalauro studijų programos savianalizės suvestinė, 2 lentelė, p.7).

Susitikimų su universiteto bendruomene įvairiuose lygmenyse metu paaiškėjo, jog Programos tikslo identifikavimas ir jo skirtumų nuo bakalauro studijų programos tikslo išryškėjimas išlieka kaip vienas iš rimtesnių iššūkių Programos strategams ir įgyvendintojams.

Iš to akivaizdžiai kyla ir problemos, susijusios su studijų rezultatais. Pavyzdžiui, C2 rezultatas „*Bendradarbiaudamas su ugdymo proceso dalyviais koordinuos socioeducacinius projektus ir programas didinant švietimo pagalbos veiksmingumą ir prieinamumą*“ (Savianalizės suvestinė, p.7) yra akivaizdus pirmosios pakopos studijų rezultato pavyzdys, ko neturėtų būti.

Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai atitinka visuomenės ir darbo rinkos poreikius, kurie pagrindžiami bendrais statistiniais duomenimis apie socialinių problemų aprėpties didėjimą Šiaulių apskrityje ir visame regione „socialinės rizikos šeimų skaičius Šiaulių apskrityje didėja....“, „...neišsprendžiama lieka vaikų patyčių ir smurto mokykloje problema, stebimos nepilnamečių nusikalstamumo augimo tendencijos ir kt., lemiančios socializacijos problemų didėjimą ir jų sprendimui reikalingų priemonių (socioeducacinių projektų, programų ir kt.) aktualumą ir parengtų specialistų poreikį“ (Savianalizės suvestinė, p. 8). Tačiau klausimas dėl realaus Socialinių pedagogų, turinčių magistro laipsnį, poreikio regione nenagrinėjamas ir lieka neatsakytas.

Srities stiprybės. Visa informacija apie studijų tikslus, rezultatus skelbiama viešai ir yra prieinama universiteto bendruomenės nariams.

Srities silpnybės. Tik vienos specializacijos „Socioeducacinių projektų koordinavimo“ išskyrimas Programoje nėra tinkamas. Nepakankamai identifikuotas studijų programos tikslas, kuris adekvatus pirmos studijų pakopos studijų programos *Socialinė pedagogika* tikslui. Nepakankamai pagrįstas Socialinių pedagogų, turinčių magistro laipsnį, poreikis.

2.2. Programos sandara

Programos (apimtis 120 kr.), sandara atitinka universitetinių antrosios pakopos studijų programoms keliamus reikalavimus, kurie apibrėžti teisės aktais: LR Mokslo ir studijų įstatymu (2009); Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašu (2010); Nuolatinių ir iššestinių studijų formų aprašu (2009); Studijų pakopų aprašu (2011); Lietuvos kvalifikacijų sandaros aprašu (2010) ir kt. Programą sudaro trys dalys: *pagrindinę studijų kryptį sudarančios šakos (63 studijų kr.); tarpkryptines studijas integruojančios specializacijos dalykų studijos (27 kr.); baigiamojo darbo (socioeducacinio projekto) rengimas ir gynimas (30 kr.). Kiekvieną semestrą studentai studijuoja ne daugiau kaip 5 studijų dalykus, kurių apimtis ne mažesnė nei 3 studijų kreditai. Studento savarankiškas darbai skiriami 86, 2 proc. studijų programos apimties (Savianalizės suvestinė, p. 10-15).*

Savianalizės suvestinėje ir susitikimuose su administracijos atstovais, savianalizės suvestinės rengėjais, dėstytojais buvo akcentuojama, kad Programa vykdoma kaip tarpkryptinė, todėl į socialinės pedagogikos dalykų studijas integruoti edukologijos ir vadybos studijų dalykai. Tarpkryptinė programa atliepia socialinio pedagogo veiklos daugiavfunkciškumą, sudėtingumą, šiuolaikinės rinkos poreikius, tačiau Programos strategai ir įgyvendintojai nepakankamai aiškiai įvardija edukologijos ir pedagogikos priskyrimą skirtingoms studijų kryptims. Akivaizdu, jog

Socialinė pedagogika pagal LR Švietimo ir mokslo įstatymą „Dėl studijų kryptis sudarančių šakų sąrašo patvirtinimo“ (2010 m. vasario 19 d. Nr.V-222) priskiriama Pedagogikos šakai, kuri kaip ir Edukologija, priskiriama tai pačiai Studijų kryptių grupei: Švietimas ir ugdymas. Pagal mokslų klasifikaciją, pedagogika yra Edukologijos mokslo sistemos dalis (LR Švietimo ir mokslo ministro įsakymas „Dėl mokslo kryptių patvirtinimo“ (2012 m. spalio 16 d. Nr. V-1457).

Savianalizės suvestinės rengėjų pateiktoje *metodologinėje sandaroje* (Savianalizės suvestinė, 1 pav., p. 13) pasigendama išsamesnio Programos konstravimo apibūdinimo: nenurodyta, kurie dalykai priskirti pedagogikai, kurie edukologijai, o kurie yra integracinio pobūdžio. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Programoje kai kurie dėstomieji dalykai (pavyzdžiui, *Socialinės-kultūrinės integracijos teoriniai pagrindai*) iš esmės yra identifikuojami kaip pirmosios pakopos studijų dalykai. Sutikimų metu su Programos savianalizės suvestinės rengėjų grupės nariais, dėstytojais buvo tvirtinama, jog Programa orientuojama į taikomąją/profesinę veiklą. Tačiau, analizuojant Programos sandarą, nepastebėta jokių nuorodų į teorinio ar taikomojo pobūdžio dalykus.

Programos studijų dalykai išdėstyti nuosekliai, grindžiami tikslu ir numatomais studijų rezultatais. Laikantis nuoseklumo ir tęstinumo principų bei plėtojant integracinius ryšius tarp atskirų studijų dalykų 2 ir 3 semestruose (NL, I), socialinės pedagogikos dalykų studijos derinamos su edukologijos ir vadybos studijomis. Studijų dalykai išdėstyti taip, kad magistrantai gebėtų kūrybiškai taikyti žinias ir gebėjimus, įgytus prieš tai studijuotuose dalykuose. Pvz.: studentams pirmiausiai dėstomas dalykas *Socioedukacinės inovacijos ir jų valdymas* (2 sem.), vėlesniajame semest্রে studentai turi galimybę savuosius gebėjimus taikyti praktinėje veikloje (*Socialinių inovacijų projektavimo ir koordinavimo praktika*).

Tačiau, kai kurių dalykų turinys neatitinka visuotinai priimtino socialinės pedagogikos turinio, t. y. dalyko tematika apima ne socialinei pedagogikai, o edukologijai, sociologijai, socialiniam darbui būdingą problematiką (pvz.: dalyko *Socialinės raidos teorija ir praktika* apraše vyrauja sociologinės ir socialinio darbo temos; dalyko *Lyginamosios socialinės pedagogikos teorija ir praktika* turinyje akcentuojamos lyginamosios edukologijos klausimai. Be to, šio dalyko apraše nurodoma, kad tai bakalauro lygmens dalykas).

Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų apraše (2010) nurodoma, kad ne mažiau kaip 60 studijų kreditų turi sudaryti krypties dalykai, kurie turinio požiūriu privalo būti kokybiškai aukštesnio probleminio ar inovacinio mokslinio lygmens, nei juos grindžiantys atitinkamo pažinimo lauko pirmosios studijų pakopos dalykai. Ekspertai pastebi, jog kai kurių dalykų aprašuose atsispindi bakalauro lygmens tikslai (nurodoma, kad studentai įgis žinių,

suvoks įvairius reiškinius ir pan.). Pavyzdžiui, dėstomojo dalyko *Socialinių tyrimų metodologija* dalyko apraše nurodomas toks tikslas: „Igyti socialinio ir edukacinio empirinio tyrimo atlikimo žinių ir įgūdžių“ arba studijų dalyko apraše *Statistiniai tyrimo metodai* tikslas: „Igyti gebėjimų naudoti pagrindines statistikos sąvokas ir metodus, laikytis imties charakteristikos parinkimo tyrimo duomenims aprašyti“. Taip suformuluoti tikslai vienareikšmiškai yra identifikuojami kaip pirmosios pakopos studijų tikslai.

Analizuojant dalykų aprašus pasigendama konkrečių rezultatų vertinimo kriterijų (pavyzdžiui, studijų dalykų *Socialinė parama ir tarpininkavimas socioedukaciniame darbe, Švietimo ir socialinės politikos analizė ir raida. ir kt.*). Kai kurių studijų dalykų (pavyzdžiui, *Ugdymo filosofija ir teorijos, Lyginamosios socialinės pedagogikos teorija ir praktika, Socioedukacinio darbo bendruomenėje koordinavimas*) aprašuose akvivaizdžiai trūksta nuorodų į naujausius literatūros šaltinius. Kai kurių dalykų aprašuose (pvz., *Socialinės raidos teorija ir praktika*) rekomenduojamos pagrindinės literatūros sąrašė nurodomi vien tik šaltiniai anglų kalba. Tuo tarpu, susitikime su studentais nepakankamas anglų kalbos mokėjimas buvo įvardintas kaip vienas iš trukdžių siekiant aukštesnių studijų rezultatų. Atkreipiame dėmesį, kad tokiu būdu dalies studentų (nemokančių anglų kalbos) galimybės į aukštesnius studijų rezultatus yra apribojamos.

Studentų savarankiško darbo valandos paskirstomos pagal dalyko specifiką atitinkančias savarankiško darbo užduotis ir nurodomos kiekvieno dalyko apraše. Programos savianalizės suvestinėje nurodoma, kad *NL ir I* studijose savarankiškas darbas sudaro 80,6% kiekvieno studijų dalyko apimties, tačiau kai kuriose dalykų aprašuose nurodoma santykinai mažas savarankiško darbo užduočių kiekis, pavyzdžiui, dalyko *Sistemų komunikacija ir veiklos koordinavimas* apimtis yra 6 kreditai, dalyko *Socialinė parama ir tarpininkavimas socioedukaciniame darbe* – taip pat 6 kreditai, o studentams skiriamos tik 2 užduotys.

Studentai nuo I semestro pasirenka mokslinio darbo tematiką ir vadovus; mokslinio tiriamojo darbo, analizavimo ir interpretavimo gebėjimai gilinami studijuojant atskirus dalykus; mokslinio tiriamojo darbo elementai integruojami į kitus studijų dalykus. I semestre magistrantai studijuoja *Socialinių tyrimų metodologijos* dalyką, kuris orientuotas į moksliniam tiriamajam darbui reikalingų gebėjimų ugdymą (si). Atkreiptinas dėmesys, kad neproporcingai daug dėmesio skiriama kiekybinio tyrimo metodais gautų duomenų analizei (pvz.: dėstomas atskiras dalykas *Statistiniai tyrimo metoda* (6 kr.), o studijų dalyko *Socialinių tyrimų metodologija* dalis temų taip pat skiriama kiekybiniais tyrimams. Ši tendencija išryškėjo ir susitikimų su Programos rengėjais, dėstytojais ir studentais metu. Buvo akcentuojama kokybinių tyrimų kompetencijų

ugdymosi galimybių paieška. Kita vertus, tai rodo dėstytojų atvirumą bei nuolatines pastangas tobulinti vykdomą studijų programą.

Teorinio ir empirinio mokslinio tiriamojo darbo gebėjimai plėtojami rengiant magistro baigiamąjį darbą (socioedukacinį projektą), kuriam skirtas visas 30 kreditų apimties IV semestras. Programos rengėjai, dėstytojai susitikimų metu akcentavo, jog magistrantai nuosekliai per visą studijų laikotarpį rengia magistro darbą, todėl, ekspertų nuomone, netikslinga visus 30 kreditų mokslo tiriamajam darbui skirti paskutiniajame semestre.

Magistro baigiamųjų darbų analizė atskleidė, kad studentai savo darbuose naudoja kiekybinius ir kokybinius tyrimus, nagrinėjamą problemą atskleidžia naudodami užsienio literatūros šaltinius. Tačiau kai kurių magistro darbų apimtis yra per maža (40-45 p.). Magistro baigiamojo darbo tyrimų rezultatus studentai pristato mokslinėse konferencijose, rengdami ir skaitydami pranešimus, kartu su dėstytojais dalyvaudami mokslinėse diskusijose.

Programoje taikomos įvairios akademinų užsiėmimų formos ir metodai, sudarantys sąlygas studentams pasiekti numatomus studijų rezultatus. Magistrantai susitikimų metu ypač akcentavo dėstytojų gebėjimą skatinti magistrantus kūrybiškai spręsti užduotis, panaudojant įvairius metodus studijų procese, juos derinant tarpusavyje bei atliepiant studentų poreikius. Programoje yra derinamos *tradicinės* (paskaita) ir *inovatyvios studijų formos* (nuotolinio mokymosi Moodle aplinkoje ir kooperuotų studijų elementai).

Programos rengėjai nurodo, jog Programos dalykų turinys parengtas remiantis naujausiais informacijos šaltiniais, mokslo ir technologijų pasiekimais, tiesiogiai susietais su studijuojama sritimi. Tačiau nepateikta faktų, kokiais naujausiais mokslo ir technologijų pasiekimais buvo pasinaudota tobulinant Programą. Kadangi dėstytojai labai aktyviai dalyvauja projektinėje veikloje, rekomenduotina tobulinant Programą pasiremti projektinio darbo rezultatais ir sukurtomis inovacijomis.

Srities stiprybės. Studijų dalykai išdėstyti nuosekliai, tinkama magistrantūros studijų programos bei studijų dalykų dermė. Programos apimtis, dalykų turinys ir metodai pakankami studijų rezultatams pasiekti. Baigę studijas absolventai yra pasirengę savarankiškai socialinei pedagoginei veiklai bei moksliniam tiriamajam darbui. Programoje yra derinamos *tradicinės* ir *inovatyvios studijų formos* (nuotolinio mokymosi Moodle aplinkoje ir kooperuotų studijų elementai).

Srities silpnybės. Dalies studijų dalykų turinys orientuojamas ne į socialinės pedagogikos, o į edukologijos, sociologijos, socialinio darbo problematiką. Todėl kyla abejonių dėl atskirų dalykų priskyrimo pagrindinei studijų kryptčiai. Nors Programa vykdoma kaip tarpkryptinė, dėstytojai iš Edukologijos fakulteto nėra pakviesti aktyviam bendradarbiavimui šioje Programoje.

Magistro baigiamajam darbui parengti ir apginti visi 30 kr. skiriami paskutiniajame 4 semestru, o ne nuosekliai visų studijų metu.

Kai kuriuose studijų dalykų aprašuose nurodoma, jog dalykai yra bakalauro lygmenis, o tikslų ir rezultatų formuluotės tai patvirtina. Atskirų studijų programos dalykų aprašuose pasigendama išsamesnio vertinimo kriterijų apibūdinimo, naujausios literatūros.

2.3. Personalas

Programoje dėsto 12 mokslo daktarų, iš kurių 5 profesoriai, 5 docentai. Akademinio personalo kvalifikacija ir profesinė kompetencija atitinka Magistrantūros studijų programų bendrųjų reikalavimų apraše (2010) keliamus reikalavimus (*80 procentų visų studijų dalykų dėstytojų turi turėti mokslo laipsnį iš jų ne mažiau kaip 60 procentų krypties dalykų dėstytojų mokslinės veiklos kryptis turi atitikti jų dėstomus dalykus; 20 procentų krypties dalykų apimties turi dėstyti profesoriaus pareigas einantys dėstytojai*). Akcentuotina, kad programos vykdymui sutelktas aukštos kvalifikacijos mokslinis-pedagoginis personalas.

Dėstytojai aktyvūs profesinėje veikloje: publikuoja straipsnius, dalyvauja įvairiuose projektuose. Pagrindinės krypties dėstytojų mokslinė veikla iš esmės tenkina magistrantūros programų vykdytojams keliamus reikalavimus, tačiau dalies dėstytojų mokslinių publikacijų sąrašas nėra susijęs su socialine pedagogika ir/ar dėstomu dalyku; pastebėti kai kurie neatitikimai tarp dėstomo dalyko ir dėstytojo mokslinių interesų. Dalies dėstytojų (Savianalizės suvestinės 2 priedas) nurodyti moksliniai interesai tik iš dalies susiję su socialine pedagogika ir/arba atspindi dėstomus dalykus (pavyzdžiui, doc. dr. Asta Vaitkevičienė dėsto dalyką *Socialinės-kultūrinės integracijos teoriniai pagrindai; vadovauja Socialinės pedagogikos magistro baigiamiesiems darbui*, o dėstytojos moksliniai interesai siejasi su socialiniu darbu, psichologija; prof. dr. Liuda Radzevičienė dėsto *Socialinės raidos teorija ir praktika; Socialinė parama ir tarpininkavimas socioeducaciniame darbe; Socioeducacinio darbo bendruomenėje koordinavimas*, o moksliniai dėstytojos interesai identifikuoti kaip *psichosocialinė socialinės atskirties grupių asmenų sveikata*).

Programoje dėstantys dėstytojai nuolat vykdo mokslinius tyrimus ir dauguma iš jų yra susiję su socialinės pedagogikos mokslo kryptimi ir/arba edukacine praktika (pavyzdžiui, „*Specialiųjų poreikių turinčių vaikų ugdymo bendrojo lavinimo mokyklose metodika*“, „*Inkliuzinio ugdymo organizavimas bendrojo lavinimo mokykloje*“, „*Fizinių ir technologijos mokslų tradicinių ir novatoriškų studijų programų, padedančių orientuoti moteris ir vyrus studijuoti ir siekti mokslinės karjeros, palyginimas ES šalyse: Lietuvoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Austrijoje, Didžiojoje Britanijoje, Serbijoje ir Makedonijoje (2009-2012 m.)*“). Tyrimines kompetencijas dėstytojai gilina dalyvaudami doktorantūros studijų procese, vadovaudami edukologijos daktaro disertacijoms, dalyvaudami mokslo organizacijų ir asociacijų veikloje (pavyzdžiui, „Lietuvos edukacinių tyrimų asociacijos (LETA), Nacionalinės vaikystės tyrėjų asociacijos ir kt.). Mokslinį dėstytojų aktyvumą rodo ir dalyvavimas mokslinių žurnalų redakcinėse kolegijose (pavyzdžiui, „Specialusis ugdymas“, „Social Welfare interdisciplinary approach“ ir kt.).

Mokslinis dėmesys socialinei pedagogikai šiek tiek kompensuojamas aktyviai dalyvaujant projektinėje veikloje (pavyzdžiui, ŠMM, ŠU (SGNSF, EF, TSI) nepilnamečių resocializacijos projekte; projekte „Vaikų socializacijos centrų pedagogų bei kito personalo kompetencijų ugdymas ir ugdytinių elgesio korekcija (SOCPEDKOM)“; dėstytojų kompetencijos tobulinimo projektuose (pavyzdžiui, „Sisteminis dėstytojų kompetencijų tobulinimas, siekiant studijų edukacinio inovatyvumo (EDUKOM)“). Dauguma dėstytojų yra aktyvūs tarptautinių mokslinių konferencijų dalyviai, beveik visuose dėstytojų veiklos aprašuose pristatoma išsami ir aktyvi veikla užsienio mokslinėse konferencijose, projektuose, stažuotėse ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje (Islandijoje, Švedijoje, Austrijoje, Ispanijoje, Olandijoje, Slovakijoje, Portugalijoje, Graikijoje, Rusijoje ir kt.). Tačiau dėstytojų veiklos aprašuose pasigendama stažuočių tikslų, skaitytų paskaitų tematikos pagal Erasmus programą, todėl sunku spręsti apie dėstytojų judumo tikslingumą ir paramą vykdomai Programai.

Dėstytojų skaičius yra pakankamas numatomiems studijų rezultatams pasiekti. Penki dėstytojai studijuoja doktorantūroje. Tai rodo, kad vykdoma tinkama personalo formavimo politika, ugdant naujus aukštos profesinės kvalifikacijos specialistus. Tačiau būtina pažymėti, kad savianalizės suvestinėje ir dalykų aprašuose pasigendama dėmesio dėstytojų komandiniam darbui, bendradarbiavimui su kitais giminingais fakultetais (pavyzdžiui, Edukologijos fakultetu), katedromis, vykdam šią tarpkryptinę programą.

Savianalizės suvestinėje akcentuojamas nuolatinis dėmesys dėstytojų kvalifikacijos tobulinimui: dalyvaujama vykdomų studijų programų vidinės kokybės priežiūroje; dalijimasis sukaupta patirtimi; atliekami tyrimai ir publikuojami rezultatai; vykdoma švietėjiška, ekspertinė veikla;

Sutikimų metu su Programos rengėjais, administracijos atstovais buvo patvirtinta, kad dėstytojams sudaromos galimybės dalyvauti įvairiuose moksliniuose renginiuose (bent kartą per metus išvykti į užsienį profesinio tobulėjimo tikslais). Tačiau ekspertai atkreipia dėmesį, jog nepakankamai išnaudojams ERASMUS programos galimybės (*pavyzdžiui, 2012 nei vienas dėstytojas nedalyvavo šioje programoje* (Savianalizės suvestinės, 4 lentelė).

Srities stiprybės. Programoje dirbantis pedagoginis personalas atitinka reikalavimus, reglamentuotus teisės aktuose. Programoje dėstantys dėstytojai geba derinti akademinę ir mokslinę veiklą. Tai patvirtinama dėstytojų gyvenimo ir veiklos aprašuose, kurie pateikti savianalizės suvestinėje. Katedros doktorantai stiprina mokslinį katedros potencialą ir padeda užtikrinti vykdomos studijų programos kokybę ir kaitos galimybes. Dėstytojams sudaromos puikios profesinio tobulėjimo galimybės.

Srities silpnybės. Dėstytojų mokslinė, ekspertinė, tyriminė, projektinė, švietėjiška ir kt. veikla tik iš dalies susijusi su vykdoma Programa. Pasigendama dėstytojų aktyvesnio dalyvavimo Erasmus programoje. Programos vykdytojų parengtuose gyvenimo ir veiklos aprašuose pasitaiko perteklines informacijos. Tuo tarpu nepakankamai artikuliuojama informacija apie mokslo publikacijas, dalyvavimą mainų programose, projektuose tiesiogiai susijusiose su vykdoma Programa.

Nors savianalizės suvestinėje įvardijama kaip turinti tarpkryptinį pobūdį, tačiau pasigendama dėstytojų komandinio darbo, glaudesnio bendradrabiavimo vykdant programą (tą atskleidė ir įvairių universitete vykusių susitikimų dalyviai) ne tik pačiame fakultete, bet ir tarp fakultetų, tarp katedrų ir pan.

2.4. Materialieji ištekliai

Vizito metu ekspertų grupė nuodugniai susipažino su materialiais ištekliais, kurie yra pakankami kokybiškam *Socialinės pedagogikos* studijų programos kokybės užtikrinimui. Programą vykdomantis Socialinės gerovės fakultetas turi gerai įrengtas auditorijas, pritaikytas didesniems studentų srautams ir grupiniams užsiėmimams. Visos fakulteto aplinkos pritaikytos studentams, turintiems fizinę negalią. Studijoms skirtos patalpos aprūpintos kompiuterine ir vizualine technika, garso aparatūra, dviejose auditorijose įrengtos interaktyvios lentos. Fakultetas turi kompiuterinę programinę įrangą, pritaikytą neįgaliųjų poreikiams (akliesiems ir silpnaregiams, kurtiesiems ir neprigirdintiems). Fakultete veikia Negalės tyrimų, Studijų resursų, Nuotolinių studijų centrai, Probleminio mokymo auditorija ir Testavimo laboratorija.

Socialinės pedagogikos studijos vyksta universiteto Šiaulių universiteto Pirmųjų rūmų 2 ir 5 aukštuose. Bendras mokymosi patalpų plotas yra 909 m²; įrengtos 597 darbo vietos. Vidutinės ir mažos patalpos (20-50 vietų) pritaikytos grupinėms veikloms, keletas patalpų pritaikyta individualiam darbui bei konsultavimui, 4 didelės auditorijos pritaikytos srautinėms paskaitoms. Visos studijoms skirtos patalpos aprūpintos kompiuterine ir vizualine technika, o kai kuriose įrengtos ir interaktyvios lentos. Veikia kompiuterių klasė, kurioje galima naudotis internetu. Įrengtos 8 individualios kompiuterizuotos darbo vietos dėstytojams. Visose fakulteto administruojamose patalpose veikia Wifi ryšys. Universiteto bibliotekoje įrengta 170 kompiuterizuotų darbo vietų, daugiau nei 400 mokymosi vietų, biblioteka pritaikyta judėjimo negalią turintiems lankytojams, bibliotekos fondus sudaro 459527 fiziniai vienetai (183882 pavadinimų) leidinių. Visoje bibliotekoje teikiama bevielio interneto paslauga.

Magistrantūros studijų programos studentai III semestre atlieka į studijų procesą integruotą *Socialinių inovacijų projektavimo ir koordinavimo praktiką*, kurios metu neatitrūkdami nuo tiesioginių studijų proceso atlieka parengtas praktines užduotis įvairaus pavaldumo socialinių partnerių institucijose. Tačiau ne visos praktikos vietos atitinka socialinių pedagogų profesinių kompetencijų ugdymui reikalingą įstaigos pobūdį bei joje vykdomą veiklą.

Srities stiprybės. Turimi materialiniai ištekliai yra pakankami Programos įgyvendinimui: tinkama, moderniai įrengta biblioteka, pakankama literatūros komplektacija, įrengtos modernios auditorijos, fakultete veikia Negalės tyrimų centras.

Srities silpnybės. Ne visos praktikų vietos atitinka socialinio pedagogo darbo specifiką, kai kurių socialinių partnerių siūlomos praktikos vietos labiau tinkamos socialinių darbuotojų, o ne socialinių pedagogų darbui.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Priėmimas į *Socialinės pedagogikos* studijas vyksta pagal Priėmimo į Lietuvos aukštųjų universitetinių mokyklų antrosios ir trečiosios pakopų studijas taisyklės. Į Programą priimami asmenys, baigę universitetines pagrindines pedagogikos krypties arba socialinio darbo studijas; baigę tos pačios studijų krypties neuniversitetines studijas ir turintys profesijos bakalauro kvalifikacinį laipsnį bei baigę papildomas studijas ir turintys vienerių metų praktinės veiklos patirtį. Pirmenybė studijuoti suteikiama baigusiesiems socialinės pedagogikos ar socialinio darbo bakalauro studijų programoms.

Ištęstinių studijų formos studentų priėmimo rezultatai rodo, kad šią studijų programą rinkosi motyvuoti studentai, tačiau nuo 2011 m. į ištęstines studijas priėmimas nevykdomas. Savianalizės suvestinės rengėjai teigia, jog „iki 2011 m. daugiau buvo norinčių studijuoti I studijose, tačiau nuo 2011 m. dėl individualizuotų studijų galimybės bei finansinio patrauklumo studentai rinkosi NL studijas“ (Savianalizės suvestinė, p. 22). Pokalbio su studentais metu, pastebėta, kad dauguma studijomis nėra nusivylę ir mato karjeros perspektyvą. Studijų procesas yra gerai organizuotas, sudarytas studentams patogus užsiėmimų tvarkaraštis. Kai kurių dalykų teorinės paskaitos vyksta Moodle aplinkoje, taip sudaromos galimybės studijuoti studentams, kurie dėl įvairių priežasčių negali lankyti paskaitų. Šios programos studijų proceso organizavimas užtikrina tinkamą programos įgyvendinimą ir studijų rezultatų pasiekiamumą. Semestro pradžioje dėstytojai suteikia informaciją apie studijuojamą dalyką. Užsiėmimų tvarkaraščiai sudaromi laikantis reikalavimų, patvirtintų ŠU Senate. Egzaminų sesijos tvarkaraščiai sudaromi atsižvelgiant į ŠU Studijų nuostatų reikalavimus. Studijų metu savarankiškam darbui (bibliotekoje, magistrinio darbo rašymui) skiriama daugiausiai laiko.

Programos studentams sudaromos sąlygos gilinti mokslinio tiriamojo darbo gebėjimus. Studentai pristato savo tyrimus nacionalinėse ir tarptautinėse konferencijose, dalyvauja Universiteto organizuojamose konferencijose. Fakultete vykdomi tarptautiniai, ES Struktūrinių fondų finansuojami projektai, jų veikloje dalyvauja šios programos studentai. Savianalizės suvestinės autoriai teigia, jog „dalis magistro baigiamųjų darbų yra orientuoti į Programos kokybės vertinimą ir kaitą (pvz., 2013 m. birželio mėn. R. Bujienė (vad. doc. dr. R. Bubnys) apgynė baigiamąjį darbą tema „Socialinių pedagogų adaptacijos procesą lemiančių veiksnių profesinėje veikloje analizė“, M. Misiūnaitė (vad. doc. dr. D. Gerulaitis) „Tarpkultūrinės kompetencijos ugdymo (si) formos ir metodai socioedukacinėje veikloje“ ir kt.). Dalis dėstytojų, kartu su magistrantais (baigiamųjų magistro darbų tyrimų pagrindu) teikia publikacijas į recenzuojamus mokslo žurnalus (pvz., „Social Welfare: An Interdisciplinary Approach“, „Specialusis ugdymas“, „Jaunųjų mokslininkų darbai“ (Savianalizės suvestinė, p.24).

Susitikime su studentais paaiškėjo, kad studentai nėra motyvuoti dalyvauti judumo programose, nes visi dirba.

Vertinimo kriterijų viešinimas vyksta studijų dalykų pradžioje, ši informacija taip pat patalpinta Akademinės informacijos sistemoje. Studentų pasiekimai vertinami kaupiamojo pažymio būdu pagal dešimties balų sistemą. Pokalbio su studentais metu, išaiškėjo, kad studentus tenkina tokia vertinimo sistema.

Srities stiprybės. Priėmimas atitinka teisės aktų keliamus formaliuosius reikalavimus. Studijų procesas logiškai pagrįstas, vertinimo sistema vieša ir aiški.

Srities silpnybės. Rekomenduojama skatinti studentų akademinį judumą.

2.6. Programos vadyba

Programos vadybai skiriamas didelis dėmesys - studijų kokybė universitete laikoma prioritetine veiklos sritimi. Įdiegta universiteto vidinė studijų kokybės valdymo sistema, kuri veikia visuose akademinės bendruomenės lygmenyse ir yra gerai vertinama dėstytojų. Minėtos sistemos dėka sėkmingai formuojama studijų kokybės kultūra universitete ir fakultete.

2012 m. patvirtintame Kokybės vadove yra aiškiai apibrėžtos atsakomybės ir atskaitomybės, nustatyti kokybės vertinimo kriterijai, kas padeda užtikrinti nuolatinę Programos kokybės stebėseną bei atitinkamų sprendimų priėmimą.

Už nuolatinę Programos priežiūrą ir jos tobulinimą yra atsakinga Socialinės pedagogikos ir psichologijos katedra, kuriai kokybę užtikrinti padeda 2004 m. įkurtas Socialinės pedagogikos magistrantūros studijų programos komitetas. Katedros lygmenyje sprendžiami konkretūs studijų proceso organizavimo bei studijų kokybės gerinimo klausimai. Susitikimų metu paaiškėjo, kad fakultete sukurtas tinkamas studijų programos priežiūros ir kokybės stebėsenos mechanizmas, jis yra aiškus tiek dėstytojams, tiek ir studentams.

Programos vykdymo duomenys kaupiami 1993 m. įdiegtoje universiteto informacijos sistemoje. Universitete veikia mokslo publikacijų, leidinių duomenų, personalo duomenų bazės kaupimo sistema, kurioje talpinama išsami informacija apie akademinės bendruomenės mokslinę ir kitą veiklą.

Reguliariai ir sistemiškai įvairiuose studijų programos įgyvendinimo lygmenyse vykdomi studijų kokybės tyrimai, analizuojami ir vertinami Programos įgyvendinimo rezultatai.

Studijų kokybės tyrimai vykdomi sistemiškai. Juos universiteto lygmeniu vykdo Studijų kokybės valdymo grupė prie Studijų tarnybos, o fakulteto lygmenyje – 2007 m. įsteigtas Studijų kokybės centras. Kasmet Studijų kokybės centras kartu su fakulteto Dekanatu organizuoja studijų kokybės dienų renginius, kurių metu su studijų programose dirbančiais dėstytojais aptaria aktualius studijų kokybės klausimus.

Programos dalykų ir dėstymo kokybę analizuoja dėstytojai kiekvienais metais pradėdami ir baigdami dėstomą dalyką ar praktiką ir vykdydami studentų apklausą ir aptarimus.

Vykdomų studentų apklausų ir aptarimų veiksmingumą ir svarbą studijų kokybei susitikimų metu pažymėjo ir dėstytojai, ir studentai.

Darbdaviai ir socialiniai partneriai susitikimo metu akcentavo, kad reguliariai organizuojamos apskritojo stalo diskusijos, susitikimai, tarptautinės mokslinės konferencijos, kurių metu dalijamasi gerąja patirtimi, aptariami studijų kokybės klausimai.

Programos vidinio ir išorinio vertinimo rezultatai kasmet yra svarstomi ir peržiūrimi vykdant sistemingą Programos tobulinimą, išgryninant Programos dalykų aprašų turinį bei priimant sprendimus dėl Programos pobūdžio.

Universitete sukurta "Alumni" sistema, įsteigtas Karjeros centras, tačiau šių struktūrų galimybes reikėtų geriau išnaudoti analizuojant socialinių pedagogų magistrų poreikį švietimo bei ugdymo institucijose, pagrindžiant Programos kryptingumą bei parodant tarpkryptinių studijų svarbą socialinės pedagogikos specialistams.

Srities stiprybės. Programos administravimui ir studijų kokybės užtikrinimui sukurta tinkama struktūra, priimti reikiami normatyviniai dokumentai Universiteto bei Fakulteto lygmenyse.

Įdiegta ir veikia Vidinė studijų kokybės valdymo sistema, kuri ir toliau nuolat tobulinama.

Palaikomas glaudus ryšys su studentais, darbdaviais ir socialiniais partneriais - organizuojami įvairūs renginiai, analizuojamas grįžtamasis ryšys, kas padeda gerinti vykdomos studijų programos kokybę.

Srities silpnybės. Nepakankamai išnaudojamas glaudus ryšys su darbdaviais ir socialiniais partneriais analizuojant ir vertinant socialinių pedagogų magistrų poreikį darbo rinkoje bei pagrindžiant tarpkryptinių studijų svarbą bei suteikiamų specialiųjų gebėjimų atitikimą šiuolaikiniame socialinių pedagogų profesiniame darbe.

III. REKOMENDACIJOS

1. Siūloma programos administracijai, rengėjams ir vykdytojams atsisakyti magistro studijų programos specializacijos *Socioeducacinių projektų koordinavimas*, kaip pernelyg susiaurinančios pačią magistro studijų programos paskirtį.
2. Rekomenduojama patikslinti ir aiškiau artikuliuoti Programos tikslus ir rezultatus, išryškinant takoskyrą tarp vertinamos programos ir *Socialinės pedagogikos* pirmosios studijų pakopos programos tikslų bei studijų rezultatų.
3. Programoje dėstomuosius dalykus glaudžiau sieti su antrajai studijų pakopai būdingais dalykais ir jų turiniu. Tobulinti dalykų sąrašą ir dalykų turinį papildant socialinei pedagogikai

būdinga problematika, konkretizuojant vertinimo kriterijus, papildant rekomenduojamos studijoms literatūros sąrašą naujausiais šaltiniais.

4. Programoje dirbantiems dėstytojams savo mokslinių interesų sritis glaudžiau sieti su dėstomuoju dalyku ir ypač su socialinės pedagogikos tematika.

5. Stiprinti Programos administracijos, rengėjų ir vykdytojų bendradarbiavimą, įgyvendinant Programą, ne tik fakultete, bet ir tarp kitų universiteto fakultetų bei katedrų. Ypač svarbus bendradarbiavimas su Edukologijos fakultetu, kuris užtikrintų kokybiškesnę Programos įgyvendinimą.

6. Projektų metu sukuriamas inovatyvias edukacines idėjas, užsienio šalyse įgytą patyrimą sieti su dėstomaisiais dalykais, panaudoti juos tobulinant studijų kokybę.

7. Tobulinti studentų praktikos vietų parinkimą, jį siejant su ugdymo institucijomis.

8. Skatinti studentų judumą

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Šiaulių universiteto studijų programa *Socialinė pedagogika* (valstybinis kodas – 621X16002) vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balais*
1.	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	2
2.	Programos sandara	2
3.	Personalas	3
4.	Materialieji ištekliai	4
5.	Studijų eiga ir jos vertinimas	3
6.	Programos vadyba	3
	Iš viso:	17

* 1 - Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2 - Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3 - Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4 - Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: Prof. dr. Irena Zaleskienė

Grupės nariai: Prof. dr. Ilona Klanienė

Edita Dulkinienė

Audronė Vareikytė

Tomas Petryla